

16. srpna oslaví Český pomník své 150. „narozeniny”.
Tomuto výročí se věnujeme na straně 6.

PÁR SLOV S... BÁROU POLÁKOVOU

V listopadu loňského roku přijela pracovně do našich lázní herečka a zpěvačka Barbora Poláková. Letos v létě přijela znovu, tentokrát už jako lázeňský host. Poprosili jsme proto Báru o rozhovor pro naše noviny.

Na podzim jste u nás v Jeseníku natáčela jeden díl z nového seriálu Naše lázně. Byla jste na Grafenberku poprvé?

Ne, ne. Měli jsme před pár lety koncert v Jeseníku a byla jsem se tenkrát projít v balneoparku. Už tehdy jsem si slíbila, že se jednou vrátím. Netušila jsem, že to bude zase pracovně.

Jaké dojmy ve Vás natáčení a prostředí našich lázní zanechalo?

Projeli jsme 10 lázeňských měst. Měla jsem možnost seznámit se s různými procedurami,

připomenout si, jaké bohatství naše země má a jak kde s ním pracují.

Jeseník jsem si vybrala jednoznačně jako místo, kam bych okamžitě jela, kdybych se chtěla uzdravit z jakékoliv nemoci. Ostatní lázeňská města jsou úžasná a každé z nich má svoje krásy. Často mají také spoustu lákadel, jak se nesoustředit sám na sebe a na pozorování vlastního těla i ducha, ale jak si tzv. užít. Věřím, že někdy je to příjemné, ale pokud hledáme odpovědi na to, jak se uzdravit, je důležitý pohled dovnitř do sebe.

Znala jste neobyčejný životní příběh Vincenze Priessnitze už dříve, nebo jste se s ním seznámila až díky přípravě tohoto pořadu?

Takhle důkladně jsem ho neznala. Je dojemný a inspirující.

Máte nějakou osobní zkušenost s Priessnitzovými procedurami či zábalem?

Ano. Doma jsem byla na zábaly vždy zvyklá. Nyní mám antroposofickou obvodní lékařku a ta je expert na zábaly všeho druhu. Mám odzkoušené, co na mě funguje.

Jaký je Váš vztah ke studené vodě?

Neotuzuji se pravidelně, ale vždy, když jsem to zkusila, bylo mi příjemné. Zábaly celého těla jsou v prvních chvílích šok, ale pak se rozleje to nekonečné blaho ...

Prý se k nám chystáte v létě na dovolenou, je to pravda? Co vás k nám přilákalo a jak se k nám těšíte?

Přeju si ukázat svým holčičkám právě ten úžasný balneopark. A protože jsem si při tom natáčení uvědomila, že už jsem zase přijela pracovat a ne odpočívat. Tak se těším, že se to konečně stane.

Byla jste už někdy v lázních, ať už jako pacient, nebo jen načerpat síly? Které lázně ráda navštěvujete?

Právě, že ne. Ale teď už začnu. Je úžasně, kolik lázní tady v Česku máme.

Jak nejraději relaxujete?

S dětskou knížkou a holčičkami. Každá opřená na jednom rameni.

Pokračování na straně 2.

Jitka Matušková

ekonomicko
personální
ředitelka

Vážení, v životě každého člověka jednou nastane ta chvíle, kdy je čas ukončit jednu etapu a vrhnout se do nové. V mém případě se právě čas naplnil a ráda bych se nyní věnovala naplno své rodině a koníčkům, prostě všemu, co jsem zejména kvůli velkému pracovnímu vytížení na pozici ekonomicko personální ředitelky dlouho zanedbávala.

Působila jsem zde ve firmě bezmála 28 let a musím konstatovat, že se mi neodchází lehkou. Společnost se stala na tuto dobu prakticky tak trochu mou rodinou a přirostla mi k srdci.

Za dobu mého působení prodělaly lázně velké změny hlavně v oblasti ubytování, stravování i poskytování lázeňských procedur. Když jsem nastoupila, bylo v lázeňských domech pouze 16 pokojů, které měly vlastní sociální zařízení. Za tu dobu prošla většina lázeňských objektů rekonstrukcí a dnes je pokoj s vlastním sociálním zařízením běžným standardem u většiny lázeňských domů.

Podarilo se také, a to i s pomocí dotačních prostředků, přebudovat venkovní areál tak, že se stal atrakcí nejen pro naše klienty, ale hlavně pro širokou veřejnost. Mým hlavním ekonomickým úkolem bylo zpracovat a nastavit finanční plán tak, aby výsledek hospodaření umožnil společnosti se dále rozvíjet.

Nemalá část mé práce spočívala i v oblasti personální. Práce s lidmi je mnohdy náročnější než práce s čísly. Každý potřebuje individuální přístup, někdy je nutná vlídnost a laskavé slovo, jindy se zase není možné obejít bez kritiky. V takovém případě jsem se ale vždy snažila být konstruktivní, konkrétní a objektivní. Podarilo se nám stabilizovat firmu tak, aby zaměstnanci neodcházel a nehledali zaměstnání jinde. Náš region je na periferii, ekonomicky i sociálně se nemůžeme srovnávat s jinými oblastmi, zejména velkými centry.

Vždy jsem se snažila dodržet všechny povinnosti vůči zaměstnancům, dodržet dané termíny, zejména výplaty mezd. Společnosti se v průběhu let podařilo rozšiřovat řadu benefitů tak, aby zaměstnání bylo zajímavé.

Na závěr bych chtěla poděkovat všem, se kterými jsem spolupracovala a popřát, aby se dařilo lázním v jejich poslání a v naplňování odkazu Vincenze Priessnitze ve 21. století.

Jitka Matušková

PRAMENY A PRAMENÍKY STUDNIČNÍHO VRCHU

Tentokrát jsme se rozhodli pojmut představení pramenů Studničního vrchu trochu jinak než obvykle. Ovlivnění tím, jak v mnoha médiích přibývá textů od umělé inteligence (AI), a také tím, v jakých superlativních se o tomto novém šikovném pomocníkovi všeobecně referuje, jsme se rozhodli dát „botům“ šanci i v našem lehce konzervativním periodiku. Můžete porovnat, jak zvládl představit pramen Dobré naděje internetový ChatGPT, a jak to zvládla naše obyčejná, „neumělá“ redakce. Podotýkáme, že ChatGPT dostal několik šancí a byl opakovaně vyzván, ať doplní informace o poloze a historii pramene, byly mu také přímo napovězeny konkrétní www stránky, ze kterých může čerpat informace. Trend směřující k umělé inteligenci, umělým emocím a vůbec umělému životu, je zřejmě neodvratný, i proto nabízíme následující srovnání a vybízíme všechny čtenáře, aby si vybrali.

PRAMEN DOBRÉ NADĚJE

Rok vzniku: 1848
Nadmořská výška: 938 m
Vzdálenost od lázní
(vzdušnou čarou/pěšky): 3,1 km/ 4,1 km

Pramen Dobré naděje se nachází mezi vrchem Na Radosti a Ripperovým kamenem, v katastrálním území obce Vápenná. Jižně od něj vede modrá a severovýchodně od lokality pak červená turistická značka.

Jako „Quelle der gute Hoffnung“ vznikl v roce 1848 zásluhou německých pacientů Vincenze Priessnitze. Byl součástí Německé stezky, která spojovala pět nově vybudovaných pramenů a odkazovala na ideály a naděje tehdejší doby. Po 2. světové válce nebyl (jako řada jiných

pramenů v této části Studničního vrchu) dobře udržován, a proto zchátral. Obnovili jej v roce 1978 zaměstnanci Československých státních lesů pod vedením pana Barona. Další renovace prameníku i úpravy terénu v okolí provedl v letech 2005, 2017 a 2022 pan Lukáš Abt.

Jedná se o vzdálenější a návštěvníky lázní málo navštěvovaný pramen, tekoucí v závislosti na množství srážek a ročním období.

PRAMEN DOBRÉ NADĚJE verze podle AI (ChatGPT):

Pramen Dobré naděje se nachází nad Jeseníkem ve Slezsku a je známý svými léčivými vlastnostmi. Tento pramen obsahuje minerální látky, které mají pozitivní vliv na trávicí systém,

metabolismus a celkovou vitalitu těla. Pramen Dobré naděje je vyhledávaným místem pro léčebné koupele a pitné kúry, které pomáhají lidem s různými zdravotními problémy. Kromě léčivých účinků je pramen Dobré naděje také oblíbeným místem relaxace a odpočinku. Okolí pramene nabízí malebnou krajinu s lesy a horami, která láká turisty k procházkám a výletům. Jesenícké lázně jsou ideálním místem pro regeneraci a obnovu síly.

Navštívit pramen Dobré naděje nad Jeseníkem je skvělý způsob, jak spojit léčebné procedury s relaxací a aktivním odpočinkem v přírodě. Tento magický pramen přináší naději a sílu těm, kteří ho navštíví.

Pokračování ze strany 1.

Ve vašem repertoáru je píseň Voda, můžete nám říci, co vás vedlo k napsání této skladby?

Chtěla jsem napsat píseň o vodě a pro vodu. Jako kdyby voda byla bytost a já s ní mohla mluvit. Byl to nádherný čas strávený v představách o dialogu s vodou. A vyšla z toho takhle píseň. Já napsala první sloku, David Hlaváč druhou a refrén společně. Zapadlo nám všechno do sebe během jednoho odpoledne.

Jaké na ni máte ohlasy, jak reaguje publikum?
V listopadu budeme mít turné po různých divadlech s názvem NĚHY. Tam budeme hrát pomalé písničky ze všech tří alb a Vodu právě také. Často na ni v rychlém setu není prostor a tak dostane úplně speciální prostor právě v rámci NĚH.

OHLASY NAŠICH KLIENTŮ

Dobrý den,
zasílám Vám slíbenou zpětnou vazbu ze svého rekondičního pobytu. Podotýkám, že jsem byl v lázních jako klient/pacient poprvé a celkový můj dojem je maximálně pozitivní.

Prostředí:

Mám rád hory a přírodu, takže jsem hledal lokalitu, kde mohu aktivně odpočívat hlavně formou turistiky a nordic walking. Blízko i vzdálené okolí sanatoria je k této aktivitě jako stvořené, výtečné pitné prameny a studánky všude kolem jsou pak příjemným bonusem. Krásný je samozřejmě i udržovaný park přímo v areálu a promenáda.

Procedury:

Procedury byly všechny příjemné, nic k čemu bych se musel jakkoli nutit. Naopak mi ještě paní doktorka při příjmu nabízela u některých procedur jejich možnou výměnu na základě její preference, případně zdravotního omezení - v rámci cenového limitu, což také hodnotím kladně a velice profesionálně. Jediné, co mě v souvislosti s příjmem přišlo obtěžující, byly dvě návštěvy v dvou různých ordinacích. ... Dále pak všechny procedury byly připraveny přesně včas, nikde jsem na nic nečekal, všechno proběhlo podle popisu v průkazu, zkrátka zcela profesionálně. Naopak mezi procedurami se mi ze začátku zdály zbytečně velké prodlevy, ale pak jsem si uvědomil, že to nejsou termíny v práci a brzo jsem si tomuto příjemnému lázeňskému tempu přivykl

Ubytování:

Pokud bych někde byl na víkend, asi bych ubytování příliš neřešil, ale u 14 denního pobytu už máte trochu větší požadavky na prostor. Z tohoto pohledu jsem byl se svým pokojem zcela spokojený a samozřejmě jedinečný byl také výhled na Hrubý Jeseník a možnost posezení venku, kterou jsem s ohledem na počasí sice moc nevyužil, ale být trochu tepleji, tak určitě ano. Nejsem příznivcem moderního designu, proto jsem se v historické budově Priessnitz i velice dobře cítil, což má pro mě daleko větší váhu než třeba jídlo nebo procedury.

Stravování:

Jak jsem již nastínil, nevnímám stravování jako středobod mého pobytu. Jsem zvyklý jíst poměrně střídmě a jednoduše, proto mě stravování formou teplých bufetů 3x denně skoro obtěžovalo, protože jsem si kolikrát nebyl schopen z toho množství jídla vybrat nebo jsem zkrátka třeba na večeri neměl na teplé jídlo vůbec chuť, nepohrhnul bych třeba chlebem a sýrem. Navíc mi jistá racionalizace sedí k lázním lépe než tyto bufety. Ale chápu, že nejsem typickým zástupcem vašich klientů a v rámci konkurenčního prostředí zkrátka tyto věci dělat musíte. Ale aby to nevyznělo pouze špatně, všechno co jsem zde snědl bylo výtečné a nikdy mi nic nechybělo (spíše naopak). Obsluha byla také opravdu milá a ochotná.

Recepte:

Všechno bylo perfektně připravené, check-in i check-out proběhl velice rychle a zcela bezproblémově, informace jsem vždy dostal podle potřeby - není co dodat. Tolik v krátkosti mých pár postřehů. Pokud Vám budou užitečné, budu jenom rád. Děkuji Vám za velice příjemný pobyt na kterém jsem si skutečně odpočinul a nabral nové síly a bude-li to možné, i na shledanou

Lukáš, Mladá Boleslav

VINCENZ PRIESSNITZ NA OBRAZE A STÁLE S NÁMI

Člověk ve svém životě potkává lidi, které jsou pouhými kolejdoucími, ale pak se jeho cesta najednou prolne s bytostí, jež jeho myšlení i konání hluboce ovlivní. Pro mne a mojí rodinu byla takovou osobností akademická malířka Helena Hrušková Slavíková, která by se letos na jaře dožila 100 let. Autorka stovky akvarelů, olejů, grafik, pedagožka a skvělý člověk. S jesenickými lázněmi ji spojuje zásadní moment: je autorkou rekonstruované kopie ikonického obrazu Vincenze Priessnitze (VP), který vítá návštěvníky ve vstupné hale sanatoria, jež nese právě jméno zakladatele.

Původní portrét od malíře Carla Riedla byl v roce 1997 bohužel zničen při výbuchu útokem psychicky nemocného muže

Příchozí vítá pan domácí

Jak připomíná studie Poodhalená tajemství - Vincenz Priessnitz ve vyobrazení a literatuře (SOKA Jeseník, 2009)...první podobizny VP byly pořízeny už za života, kdy objednatel byl sám model a jeho rodina. Někdy až nekritický obdiv příznivců a snaha oslavit „génia vodoléčby“ vedly též k pořízování mnoha jeho bizarních portrétů. V biodiermeierovském společenském kontextu bylo vrcholem nejvyšší formy úcty k osobnosti objevení jeho portrétní olejomalby u místních i vzdálených věhlasných malířů. Obrazy předků pak zdobily měšťanské salóny po léta. Tak to bylo i v roce 1870, kdy vznikl nejznámější portrét VP, olejomalba slezského portrétisty Carla Riedla (1830-1906). Podobiznu v životní velikosti objednal J. Ripper a jako předlohy malíři posloužily dobové daguerrotypie, litografie C. Goebela a O. Meyera nebo busta sochaře Bissena. Právě postava muže v prostém oblečení na litografiích: VP mezi svými pacienty, VP u Francouzského pramene, obě z roku 1849 a VP s lázněmi v pozadí z roku 1850 se stala kvintesencí všech kanonizovaných vyobrazení „vodního doktora“. C. Riedelem byl zachycen ve dvou formátech: Polopostava VP (originál je té ve sbírce Vlastivědného muzea Jesenicka, v roce 1912 opavským malířem R. Heinzem vytvořena kopie tohoto formátu je ve vlastnictví širší rodiny). Originál portréru VP v životní velikosti od C. Riedla původně zdobil Kongresový sál, později byl umístěn do vstupní haly sanatoria Priessnitz. Ke dvoustému výročí narození zakladatele Lázní Gräfenberk byla zde slavnostně umístěna kopie od pražské malířky Heleny Hruškové (1924 - 2023). Můžeme říct, že od roku 1999 příchozí opět vítá pan domácí.

Malířka přírody, učitelka krásy

Narodila se do rodiny milovníků hudby a výtvarného umění, vyrůstala v krásném prostředí pražské Tróje, později na Smíchově v domě s výhledem na Vyšehrad. Po maturitě v čase války studovala kvůli uzavření vysokých škol nejprve Státní výtvarnou školu a teprve po r. 1945 Akademií výtvarných umění. Jejími učiteli byli významní umělci Karel Minář, Ján Želibský, jejími spolužačky například A. Šimotová, J. John a taky její pozdější manžel, sochař Miloš Hruška. Všichni společně navštěvovali výstavy, koncerty, jezdili do ateliéru fotografa Jana Sudka, kde potkávali významné umělce té doby. Narodily se jí dvě dcery a když se tyto staly školou povinné začala i její pedagogická kariéra, kterou však dokázala skloubit se svou vlastní tvorbou. Proslavila se především svými akvarely, malovala oleje, zabývala se též

grafikou a keramikou. Život i tvorba malířky jsou spjaty jak s Prahou, tak s Orlickými horami, kde pobývala na chalupě. A právě příroda se objevuje téměř ve všech jejích obrazech. K vnímání krásy vedla i své světeence: od roku 1961, kdy založila *Výtvarný spolek Hruška*, sem chodili zájemci o výtvarnou tvorbu ve stáří od 2 do 82 let. Na přelomu tisíciletí také autorka článku se svými dětmi.

Akademická malířka Helena Hrušková Slavíková zemřela na Velikonoční pondělí 2023, jen několik dní před svými 99. narozeninami. Když se k mě dostala ta zpráva, nemožná jsem uvěřit. Na světě jsou lidé, kteří by nikdy neměli zemřít. Tato malá osobka byla tak urputná a jistá si svou pravdou a směřováním, bez módních krajek a taky bez mlhy postmodernistických úletů, stále usměvavá se zbytky barev nebo tiskařské černě za nehty inspirovala několik generací. Svou energii, dobrotou a moudrostí.

Umění rodiny Hruškových pokračuje v dalších generacích

K vytvoření kopie Priessnitzova portréru byla Helena Hrušková oslovena v roce 1998 a stejně jako autor originálu měla k dispozici jen málo reálných zobrazení VP. Její práce na obraze, ke které přizvala též svou dceru, taky malířku Helenu Hruškovou Štefkovou, se uskutečňovala plně čtyři měsíce v pražském smíchovském ateliéru. Ji vytvořený portrét VP je součástí reprezentativního vstupního sálu Lázní Jeseník už rovně čtvrtstoletí. Ti, co ji měli rádi, na ni vzpomínají v soukromí i na výstavách.

Jedna z takových - pořádaná k 100. výročí narození manželů Miloše a Heleny Hruškových - představuje plastiky, plátna rodičů i oleje dcery Heleny Hruškové Štefkové.

Probíhá momentálně na Zámku Kvasiny v Orlických horách a potrvá až do 4. 8. 2024.

Mária Uhrinová

Z HLUBIN DEPOZITÁŘŮ VLASTIVĚDNÉHO MUZEA JESENICKA Unikátní, pozapomenuté či neznámé výjevy z lázeňského života ve sbírkách

Přinášíme první díl nového seriálu, který čtenářům představí obrazový materiál týkající se jesenických lázní a uložený ve sbírkách Vlastivědného muzea Jesenicka, který dosud nikdy nebyl prezentován (nebo velice zřídka), a zůstával tak široké veřejnosti dlouho skryt v přítmí depozitářů. Na samý úvod započneme s vídeňským malířem Carlem Goebelem (1824–1899), který mezi léty 1845 až 1850 pravidelně navštěvoval v letních a podzimních měsících gräfenberské lázně a věren svému uměleckému zaměření zanechal po svých zdejších pobytech nejedno výtvarné dílo.

Jednou z mnoha zásluh Johanna Rippera o rozvoj jesenického regionu bylo uchování paměti na svého tchána, zakladatel vodoléčby Vincenze Priessnitze. Mezi shromažďovanými památkami, dokumenty, snímky aj. však zároveň zaznamenával i život a proměnu lázní na Gräfenberku v průběhu svého zdejšího působení, tj. v druhé polovině 19. a na začátku následujícího století. Po Ripperově smrti v roce 1912 byla tato kolekce postupně darována jeho dcerou a Priessnitzovou vnučkou Zdenkou Friedrich-Ripper do jesenického muzea. Mnoho z těchto dokumentů nese její nezaměnitelný rukopis, který ozřejmuje kolikrát jinak neznámá místa, osoby, události a časové zařazení. To se však netýká jednoho ze snímků z Ripperovy kolekce, který tak dlouhá desetiletí zůstal špatně identifikován.

Mělo se jednat o snímek návrhu Maďarského pomníku, snad kvůli mýlnému ztotožnění koruny s tou uherskou královskou, tzv. svatoštěpánskou. Skutečný maďarský pomník v podobě lva na dnešní promenádě však vznikl již v roce 1839. Kromě toho, že neznáme z pramenů žádné jiné nerealizované návrhy, pomník na snímku rovněž neodpovídá tehdejšímu uměleckému slohu a jeho

zachycení na poměrně kvalitní fotografii rozhodně nemohlo vzniknout již ve 30. letech 19. století. Kvalitním naskenováním snímku se nakonec alespoň do jisté míry podařilo záhadu vyřešit. Na tympanonu vystoupil znak Československé obce sokolské, díky čemuž se podařilo rozluštit i nápis pod bustou, který pravděpodobně nese jméno jednoho ze zakladatelů Sokola – Fügner. Zřejmě se tak jedná o návrh pomníku k jeho počtě, k jeho realizaci však nikdy nedošlo a nedochoval se o něm žádný záznam. Ripper, který se podílel na realizaci mnoha pomníků a pramenů v lázních, měl vazby na pražské umělecké prostředí a tento návrh patrně sloužil jako možná předloha nějaké drobné památky na Gräfenberku. Nápadná je totiž navíc podobnost soklu s prvním návrhem k Českému pomníku z roku 1869, čtyři roky po úmrtí Fügnera. A aby toho nebylo málo, pomník obou zakladatelů Sokola na Olšanských hřbitovech se nápadně podobá Polskému pomníku v lázních. Snímek je nyní vystaven ve foyer Vodní tvrze v rámci drobné výstavy při příležitosti vydání katalogu *Záhadné předměty jesenických sbírek*.

Jan Petrášek

Vlastivědné muzeum Jesenicka

WIENER KAFFEEHAUS V JESENÍKU OTEVŘELA DVEŘE LETNÍ SEZÓNĚ!

Hledáte kousek historie s vůní čerstvě pražené kávy a lahodného jídla?

Pak navštivte lázeňskou restauraci Wiener Kaffeehaus v Jeseníku, která se po zimní přestávce znovu otevřela a zve vás na letní sezónu plnou kulinařských zážitků a okouzlující atmosféry.

Tradice s moderním nádechem

Wiener Kaffeehaus sídlí v krásné vile z počátku 20. století, která nese jméno dle původního názvu. Už od svého otevření v roce 1907 byla kavárna oblíbeným místem setkávání lázeňských hostů i místních obyvatel. Během uplynulého století prošla kavárna různými obdobími, ale v roce 2015 se dočkala rozsáhlé renovace a znovu získala zpět svůj zašlý lesk. Dnes Wiener Kaffeehaus v sobě snoubí kouzlo historie s moderním komfortem a nabízí hostům jedinečný gastronomický zážitek.

Nechte se okouzlit atmosférou belle époque

Interiér Wiener Kaffeehausu vás uchvátí elegantní secesní výzdobou a útulnou atmosférou. Poseďte ve stylové kavárně s hrázděným patrem a štítu a vychutnejte si šálek lahodné kávy s dechberoucím výhledem na Zlatohorskou vrchovinu. Nechte se unést do okouzlujícího období belle époque, kdy Evropu ovládala secese a v Jeseníku se buďovalo impozantní Sanatorium Priessnitz.

Bohatý jídelní lístek pro každý mlsný jazýček

Wiener Kaffeehaus vám nezůstane dlužen ani po stránce gastronomické. Nabízí pestrý jídelní lístek s tradičními českými pokrmy i moderními specialitami. Vyberte si z bohaté nabídky salátů, hlavních jídel a dezertů, které uspokojí i ty nejnáročnější gurmány.

Ochutnejte restované noky s drcenými rajčaty a sýrem Feta, Caesar salát s kuřecími prsíčky a hoblíčkami Gran Moravia, grilovaný sýr z lokální farmy v Bělé, Caprese salát s Mozzarelou a bazalkovým pestem, smažený sýr s hranolkami a tatarskou omáčkou, telecí řízek smažený na sádle, hovězí líčka dušená na červeném víně, svičkovou na smetaně, grilovanou vepřovou panenku, grilovanou pražmu na másle s bylinkami, tagliatelle s kuřecími kousky a smetanou, alpský knedlík s vanilkovým krémem a mákem a mnoho dalšího.

Wiener Kaffeehaus - ideální místo pro váš letní výlet

Ať už hledáte klidné místo pro odpočinek s šálkem kávy, chutný oběd s přáteli nebo romantickou večeři s partnerem, Wiener Kaffeehaus je pro vás to pravé.

Navštivte nás v Jeseníku a ponořte se do jedinečné atmosféry plné historie, chuti a krásy.

Wiener Kaffeehaus - tradice, která chutná!

S úctou
Ing. Tibor Macík
ředitel stravovacího úseku

KNIŽNÍ TIP

Léčení vodou

I v češtině vyšla v roce 2023 kniha německého nakladatelství Husum, pojednávající o historii vodoléčby od starověku až po dnešek, včetně praktických domácích tipů a postupů.

Autorem knihy je německý novinář a spisovatel Jürgen Helfricht, který se dlouhodobě zabývá vodoléčebnou a „priessnitzovskou“ tematikou a získal také v tomto oboru (historie medicíny) doktorát. Kniha „Léčení vodou“ vyšla nejprve v němčině, podílel se na ní Německý spolek pro přírodní léčbu. V menším množství následovalo české vydání.

Populárně-naučná publikace nás provádí dějinami vody jako léčebného prostředku, od starověku přes středověk až k Priessnitzovým předchůdcům. Vincenzi Priessnitzovi je pak věnována rozsáhlá centrální kapitola, na kterou navazuje další o jeho pokračovatelích a nástupcích. Třetí třetina knihy pojednává o současnosti a zahrnuje pasáže o našich lázních, o Německém spolku pro přírodní léčbu a také „receptář“ samoléčebného využití vody pro vlastní potřebu.

Novinářský styl Jürgen Helfrichta je věcný a informačně bohatý, v mnoha pasážích však poněkud „technický“ a neodlehčený, rozhodně je místy znát, že se překladatelé „zapotilí“. Na druhou stranu je kniha velmi pěkně graficky zpracovaná, obsahuje celou řadu obrázků a fotografií a její největší devízou je ucelené zpracování tématu aneb „přířez vodoléčebnými dějinami“. S řadou informací a souvislostí se český čtenář setká vůbec poprvé.

Kniha je k zakoupení na recepcích PLL.

JG

OCHUTNEJTE SLADKÉ POKLADY Z LÁZEŇSKÉ ZAHRADY!

Hledáte jedinečný suvenýr z Priessnitzových lázní? Pak si nenechte ujít lahodné domácí sirupy, vyráběné s láskou z lokálních plodů vypěstovaných v lázeňské zahradě. Pod rukama zkušené lázeňské kuchařky Jany Horčíčkové se tyto sladké poklady proměňují v aromatické elixíry, které potěší vaše chuťové pohárky a dodají vašim letním dnům šmrnc.

Chut' léta v každé lahvi

Nabízíme širokou škálu příchutí, od klasických jako malinový a jahodový s mátou, až po ty neobvyklejší, jako zázvorový, meduňkový a levandulový. Každý sirup je vyroben z pečlivě vybraných plodů, které dozrávají pod hřejivým sluncem na úpatí studničního vrchu. Díky šetrné výrobě si sirupy uchovávají maximum chuti a vitamínů, čímž se stávají ideálním doplňkem zdravého životního stylu.

Tradice s ohledem na životní prostředí

Sirupy se prodávají v elegantních 1 litrových skleněných lahvích s obloučkovým uzávěrem, které jsou opakovaně použitelné. Tímto způsobem šetříme životní prostředí a zároveň vám dáváme možnost si lahodné sirupy vychutnat co nejdříve.

Dostupné v lázeňském obchodě a vybraných kavárnách

Sirupy z lázeňské zahrady Priessnitzových lázní si můžete zakoupit v lázeňském obchodě Bílý kříž. Pokud se chystáte na procházku po Jeseníku, zastavte se v některé z kaváren, kde si vychutnáte osvěžující domácí limonádu vyrobenou z našich sirupů.

Přivezte si domů kousek Priessnitzových lázní!

Domácí sirupy z lázeňské zahrady Priessnitzových lázní jsou ideálním dárkem pro vaše blízké i pro vás samotné. Objevte sladké poklady z úpatí studničního vrchu a ochutnejte chut' léta po celý rok!

Ing. Tibor Macík
ředitel stravovacího úseku

DEN ZDRAVÍ

Den zdraví se koná 30. 9. 2024 od 10 do 16 hodin v sanatoriu Priessnitz a přinese edukační aktivity pro klienty a širokou veřejnost týkající se lázeňské léčebně rehabilitační péče, prevence, péče o zdraví a prezentace výrobků a služeb zaměřených na zdravý životní styl. Možnosti měření tlaku, BMI, výživové poradenství a další informace pro klienty a veřejnost. Akce je podpořena Olomouckým krajem.

Priessnitz Boutique

Oficiální e-shop Priessnitzových léčebných lázní, kde Vám nabízíme široký sortiment našeho značkového zboží Priessnitz. Naleznete zde výrobky z oblasti péče o tělo, dobroty z lázní, značkové doplňky nebo knižní publikace. Oblíbené jsou také dárkové poukazy na pobyty nebo procedury, které lze zakoupit v hodnotě od 1 000 do 20 000 Kč.

eshop.priessnitz.cz

KLIMATOTERAPIE S VŮNÍ STŘELNÉHO PRACHU

„Tak trochu jiný zážitek“ připravili lázeňští klimatoterapeuti pod vedením Roberta Neugebauera klientům ve středu 15. května. Funkční sportovní oblečení s logem lázní vystřídaly barevné uniformy, walking-hole byly nahrazeny historickými zbraněmi a bajonety a krásně voňavý jesenícký vzduch byl několikrát okořeněn nefalšovanou vůní střelného prachu.

Udivení lázeňští hosté včetně mnoha dětí tak mohli se zaujetím sledovat, jak se oblékali vojáci od 15. až do začátku 20. století. Ukázky byly doprovázeny zasněženým historickým výkladem Roberta Neugebauera, který se tímto oborem – historickým vojenstvím, zabývá téměř třicet let. Jako první se představil pěšák – husita z 15. století, následovalo období třicetileté války a přes napoleonské a prusko-rakouské války se přehlídko posunula až do začátku století dvacátého.

„Vypadáš jako dobrý voják Švejk,“ řekl jeden z návštěvníků Robertovi, který byl sám oblečen v jednom z exponátů historického oblečení.

A byla to pravda, jednalo se o uniformu rakouského vojáka z období první světové války.

„Život v krásně barevných uniformách nebyl vůbec jednoduchý, a to ani nemluvíme o bitvách a boji. Dnes jsou vojáci oblečení mnohem praktičtější a účelnější. Vojáci byli podrobni tvrdému drilu, který z nich měl vymýt jakoukoli samostatnost, a podrobit je rozkazům a disciplíně,“ vysvětloval Robert divákům.

Zaznělo i několik výstřelů, samozřejmě naslepo. Poslední salva pak byla vypálena na počest zakladatele lázní Vincenze Priessnitze. Ten ve své léčitelské praxi pečoval o nemálo důstojní-

ků, poškozených útrapami a traumaty zejména napoleonských válek. Návštěvníci si také mohli prohlédnout výstavku artefaktů a pomůcek, souvisejících s vojenstvím v daném období.

„Na závěr bych chtěl říci, že tyto uniformy nepředvádíme proto, že bychom chtěli propagovat válku a krvavé řešení konfliktů. Je to přesně naopak, jsme proti násilí a proti válkám. Vojenské konflikty vždy přinášely obyčejným lidem jen bolest a utrpení. Chceme před tímto varovat. Ukázkami si připomínáme pestrost života a vývoj v uplynulých staletích,“ řekl na závěr Robert Neugebauer.

JG

VOJENSKÝ LAZARET NA GRÄFENBERKU ZA 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

Odtržení Jesenicka od Československa na podzim 1938 a jeho začlenění do Velkoněmecké říše v rámci Říšské župy Sudety znamenalo hluboký zásah do života všech místních obyvatel. Příchod Wehrmachtu byl vítán místními převážně německými obyvateli s nadšením. Počátek 2. světové války znamenal přechod z tržní na centrálně řízenou ekonomiku, která postihla také lázně a sanatoria, jež časem přestávala plnit svou někdejší funkci a byla využívána pro potřeby války, především jako vojenské lazarety. Spolu s dalšími lázeňskými městy sdílel tento osud od roku 1940 také Jeseník, tehdejší Frývaldov.

Novostavba Priessnitzova sanatoria
(reprofoto)

Priessnitzovo sanatorium a Jubilejní vila
Po napadení Polska v září 1939 a bleskovém vítězství nad Francií v červnu 1940 postupně přibývalo raněných a bylo třeba zajistit pro ně odpovídající zdravotní péči tak, aby se po rekonvalescenci mohli opět vrátit na frontu. Z objektů společnosti Priessnitzových léčebných ústavů v Gräfenberku, s. r. o. si Wehrmacht na jaře 1940 vybral hned dva, a to novostavbu obytné části Priessnitzova sanatoria a Jubilejní vilu. Rezervní lazaret Frývaldov-Gräfenberk, jak zněl oficiální název,

vznikl v Priessnitzově sanatoriu za plného provozu k 17. květnu 1940. Wehrmacht zabral horní tři patra novostavby, kde se nacházelo 62 lůžek, přičemž dolní dvě zůstala i nadále k dispozici pro lázeňské hosty. Od 1. září 1940 však musela být uvolněna i tato. Lazaret tak disponoval celkem 80 lůžky v 61 pokojích. Byl přitom zcela izolován od ostatních prostor, kde se pohybovali civilisté. Po dobu pěti měsíců byl od května 1940 lazaret umístěn také v Jubilejní vile, která nabízela 37 lůžek. Již 19. září 1940 však byla budova vrácena zpět svému

původnímu účelu a lazaret tak zůstal pouze v Priessnitzově sanatoriu.

Provoz lazaretu

Prostory lázeňských budov byly Wehrmachtu pronajaty na základě smluv, které schvalovalo velitelství vojenského okruhu VIII ve Vratislavi. Hrazena přitom byla jen nejnižší taxa za lůžko a den, což pro lázně znamenalo obrovskou finanční zátěž. Zahrmovala v sobě totiž nejen poskytování prostor, zdravotnického, hospodářského a pomocného zázemí, ubytovacího vybavení včetně ložního prádla a ručníků, ale také náklady na údržbu, daně, pojištění a veřejné poplatky, amortizaci vybavení a ubytování potřebného zdravotnického personálu a úředníků Wehrmachtu. Společnost se na vlastní náklady starala o stav objektů, jejich vytápění, osvětlení a hradila též spotřebu vody v lazaretu. Úklid prováděl Wehrmacht ve vlastní režii. Lazaret bezplatně využíval také lázeňskou prádelnu a kuchyň, veškeré odborné vybavení včetně rentgenu, léčebné procedury a chemickou laboratoř. Lázně poskytovaly lazaretu také své zaměstnance. Vedle vojenského vrchního štábního lékaře a šéflékaře MUDr. Schoebeho zde působil internista a kardiolog MUDr. Wilhelm Liebscher, který byl v Priessnitzově sanatoriu zaměstnán již před válkou, a dvě zdravotní sestry. Ročně pracovalo pro lazaret více jak 50 osob, mezi nimiž byli jak úředníci, tak provozní personál a zaměstnanci údržby.

Dílčí lazaret Nový léčebný dům

Vznik lazaretu v Priessnitzově sanatoriu měl za následek nucené snížení počtu lázeňských

hostů. Vedení společnosti se snažilo získat tyto prostory zpět pro komerční účely. Navrhl proto Wehrmachtu přestěhování lazaretu z novostavby zpět do Jubilejní vily a do Nového léčebného domu, které se oba nacházely v sousedství. Výhodou by byla naprostá izolovanost objektů a veškeré vybavení s celkovou kapacitou 150 lůžek. Dílčí vojenský lazaret v Novém léčebném domě nakonec vznikl. Avšak záměr ulevit sanatoriu a uvolnit pro lázeňské hosty i novostavbu se nezdařil. Pro potřeby Wehrmachtu tak byl nakonec zabrán další lázeňský objekt.

Dílčí lazaret Annenholz

Po zastavení německého postupu v Sovětském svazu v zimě 1941/1942 začaly chodit z východní fronty čím dál více znepokojující zprávy. Důsledkem nové ofenzivy vedoucí k drtivé porážce u Stalingradu byl další nárůst raněných, kteří potřebovali zdravotní péči. V polovině října 1942 převzal Wehrmacht léčebný dům Annenholz, dnes léčebný dům Wolker, kde oficiálně našlo zázemí 61 pacientů ve 29 jednolůžkových a 16 dvoulůžkových pokojích. Lze předpokládat, že počet přidáných armádních lůžek kapacitu ještě zvýšil. Objekt měl vlastní kuchyň. Zajímavostí je naléhavý požadavek šéflékaře z 20. července 1943, aby lázně, jakožto majitel objektu, postavily z důvodu ochranného opatření proti náletu před oknem v přízemí ochrannou zeď proti střepinám.

Jana Hradilová, SOkA Jeseník
Pokračování v příštím čísle.

NOVINKA

LÉTO PLNÉ CHUTÍ

Užijte si nezapomenutelný pobyt v našich lázních, kde na vás čeká jedinečné tříchodové degustační menu plné specialit. Každý chod bude dokonale spárován s pečlivě vybranými víny. Připravte se na gastronomický zážitek, který pohladí vaše smysly a dopřeje vám neuvěřitelnou relaxaci v srdci hor.

3-denní pobyt zahrnuje:

welcome drink
2x ubytování
2x snídaně formou rautu
2x 3-chodové degustační menu s párováním vín
Možnost prodloužení pobytu.

Balíček procedur:

1x Vířivá koupel
(nebo společný whirlpool pro páry)
1x Energetická masáž hlavy
(nebo reflexní masáž plošky nohy)

TIP NA VÝLET

SRDCOVÝ LABYRINT POD VELKÝM ŠPIČÁKEM

Je v mramorech, ukrývá unikátní tvar chodeb i spoustu historických nápisů na stěnách – Jeskyně Na Špičáku (JNŠ) je sice ze všech 14 turisticky zpřístupněných jeskyní v Česku tou nejmenší, přesto se chlubí několika NEJ. A k tomu v ní uslyšíte netopýry!

JNŠ objevili lidé už ve středověku, od té doby sloužila často jako úkryt. Dokládá to i velké množství historických nápisů na stěnách. Podle posledního archeologického průzkumu jich je v podzemí na 4000. Ty nejstarší pocházejí z poloviny 15. století. Jde o symboly hledačů kovů a drahých kamenů, o kterých se v té době dokonce začalo psát. Díky tomu patří JNŠ k nejstarším písemně doloženým jeskyním ve střední Evropě. Mramorový labyrint je velmi zajímavý i z geologického pohledu. Lidé v něm uvidí unikátní chodby, které svým tvarem připomínají srdce.

JNŠ je úzce spojená se jménem Johanna Rippera. Zeť Vincenze Priessnitze byl totiž vojenský topograf, který jako první nakreslil na konci 19. století mapu podzemního systému. V té době začaly do jeskyně, po drobných úpravách, chodit načas i organizované výpravy. Rozsáhlejšími změnami však v podzemí prošlo až v 50. letech 20. století. V roce 1955 pak byla jeskyně oficiálně otevřena. Návštěvnícká trasa je bezbariérově upravená, do krasového podzemí se tedy mohou vypravit i vozičkáři. Délka prohlídky (35-45 min) a její nenáročnost – to jsou důvody, proč pod Velký Špičák míří i velké množství rodin s malými dětmi. I proto se průvodci snaží okruh pro nejmenší maximálně zatraktivnit. Děti uvidí v podzemí barevné skřítky, ke každému se

přítom pojí jiný příběh. V Dómu naděje uslyší turisté dokonce i echolokační hlasy netopýrů a vrápenců, které nahráli zoologové prostřednictvím speciálních detektorů. Tyto vysokofrekvenční ultrazvuky lidské ucho běžně neslyší, dané přístroje je ale dokáží přenést do slyšitelného spektra. Tajuplný život letounů poddhal i Mezinárodní noc pro netopýry, která letos proběhne 17. srpna v areálu JNŠ. Lidé se na ní mohou seznámit s jejich druhy, s metoda-

mi výzkumu, dozvědí se detaily o stavbě jejich těla nebo složení potravy. Odchyt a pozorování nočních tvorů bývá pravidelně pro všechny účastníky asi nejatraktivnější. Během letních prázdnin pořádá JNŠ i mimořádné prohlídky pouze s baterkami, populární jsou zejména mezi dětmi. Zájemci se na ně mohou objednat každou středu v 15 hodin. A větším kolektivům lze po dohodě nabídnout i pohádkově laděnou prohlídku.

JNŠ leží si 10 km od Jeseníku, parkoviště je přímo před správní budovou. Prohlídky nabízíme během hlavní turistické sezóny denně, kromě Pondělí. Dospělí zaplatí za vstup 160 korun, studenti a senioři 130 a děti od 3 do 15 let rovnou stovku.

Více podrobností na webu naspicaku.caves.cz.

Andrea Švubová

150.

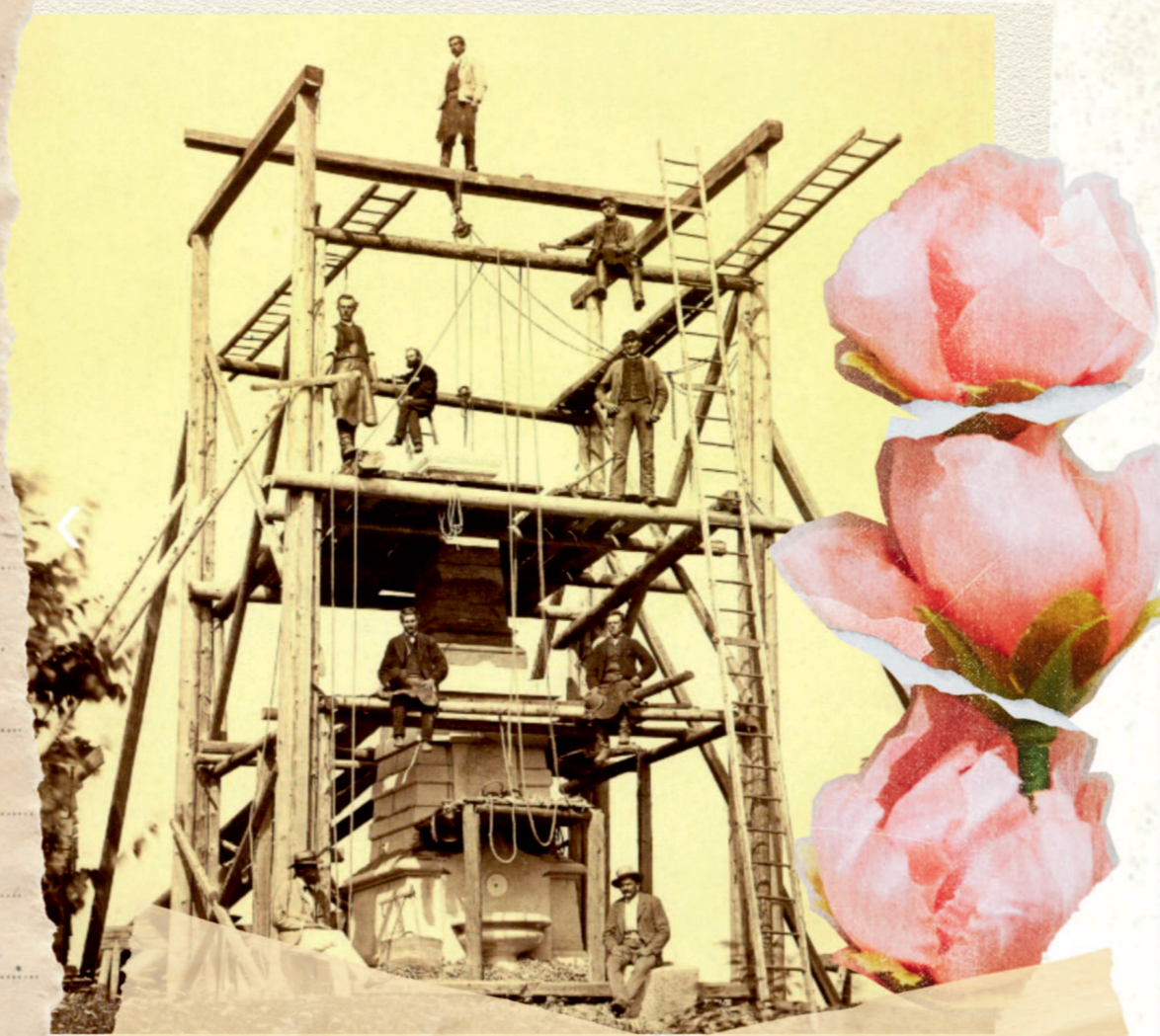
VÝROČÍ ČESKÉHO POMNÍKU

V minulém, zimním čísle jsme vyhlásili literární „veršotepeckou“ soutěž u příležitosti 150. výročí Českého pomníku. Úkolem čtenářů bylo napsat sonet s lázeňskou tematikou. V redakci se nám sešlo několik příspěvků, z nichž dva nás zaujaly nejvíce, a proto je nabízíme i našim čtenářům na stránkách novin. Všem, kdo do soutěže přispěli, děkujeme, a zároveň s novinami jim během prázdnin zašleme malé odměny.

Klid v duši

Deprese se o něj pokouší
odcestoval do dalekého kraje
lázeňskou léčbu zde zakouší
příroda kolem krásnou hudbu hraje
Úzkosti ho nenechají spát
místo léků nové věci zakouší
klimatoterapie v nohách už je znát
s napětím v těle se loučí
Léčivá voda, pohyb a čerstvý vzduch
ve zdravém těle zdravý duch
potíže přešly, už mu je líp
Přijedu zase, tak zní můj slib
loučí se pln síly a klidu v duši
lázeňská péče – ta každému sluší

Klára Felkelová, 29.2.2024

CO PSAL JAN NERUDA O „GRÉFENBERKU“

„Smutná je pro Čecha procházka našimi lázeňskými místy. Spíš se mu zdá, že je na tisíc mil vzdálen, než aby cítil, že je doma.“ Právě takto začíná svůj „feuilleton“ s názvem Čechové v lázních a „český pomník“ na Gréfenberku slavný český spisovatel Jan Neruda. Ve vydání Národních listů ze dne 3. června 1874 vyzývá české vlastence k příspěvní na dokončení pomníku, jehož stavba byla zahájena roku 1871.

Nerudův text nabízí pozoruhodné nahlédnutí do lázeňských poměrů druhé poloviny 19. století. Tedy do atmosféry a vztahů na místech, jejichž dobové fotografie zdobí celou řadu interiérů i našich lázeňských budov. Jan Neruda konstatuje, že například cizinec si při návštěvě známých českých lázní v západních Čechách nemusí vůbec všimnout, že se pohybuje na území osídleném „českým kmenem“. Všudypřítomné německé nápisy, německá řeč, odkazy na německou mytologii a další realie vypovídaly v Nerudově době, v již velmi pokročilé fázi národního obrození zcela jednoznačně.

Neruda však ve svém fejetonu upozorňuje, že za tuto situaci mohou do velké míry i sami Češi: „Maďar blýská se jazykem svým všude co nejakázaleji, Polák, sotva že kapela hrát začne, vynutí si ihned svůj mazurek, Čech si s Čechem zalezle někam do nejosamělejšího háje a když tu nikoho nevidí, mluví spolu konečně po česku nahlas.“

Jako zjevení v popisovaných poměrech pak vidí Jan Neruda stavbu Českého pomníku ve slezském Gréfenberku: „...a že jej staví nejen Čechové, nýbrž že Čechům pomáhají také někteří němečtí krajané naši. Tam venku, na půdě nám již cizí, vzpamatovaly se konečně obě strany, v jedné vzbudila se hrdost národní, v druhé ozvala se vlast.“

Nerudův článek byl zakončen popisem pomníku a chválou jeho autorů a výrobců a na samý závěr pak ještě tímto apelem: „Snad již jen několik set zlatých – přispívejme, ať nehotová práce není nám všem na posměch!“

Významný a krásný počin českých vlastenců byl dovršen 16. srpna 1874, kdy byl Český pomník za přítomnosti Jana Rippera, Josefa Schindlera a dalších 150 hostů předán veřejnosti. 150. výročí této události si připomeneme SLAVNOSTNÍM KONCERTEM v Zrcadlovém sále, v pátek 16. srpna 2024 od 19 hodin.

*Více informací v srpnovém programu.

Vincente

Vincente, tos to dopracoval...
Ty nás máš všechny na svědomí.
Vodu a vzduch lidem ordinoval -
proto nás po procedurách honí.

Zásady léčby's postuloval:
Střídmě jíst a lokat litry vody -
to bys dnes oči vyvaloval
jak hosté lázni chodí do hospody

na pivo, víno, lihoviny,
sedí u televize, na mobilu paří.
Pak z toho mají komplex viny
a léčba se jim pořád málo daří.

V komfortní zóně zalezlí jak šneci v ulitě -
však tvoje lázně dál patří ke světové elitě!

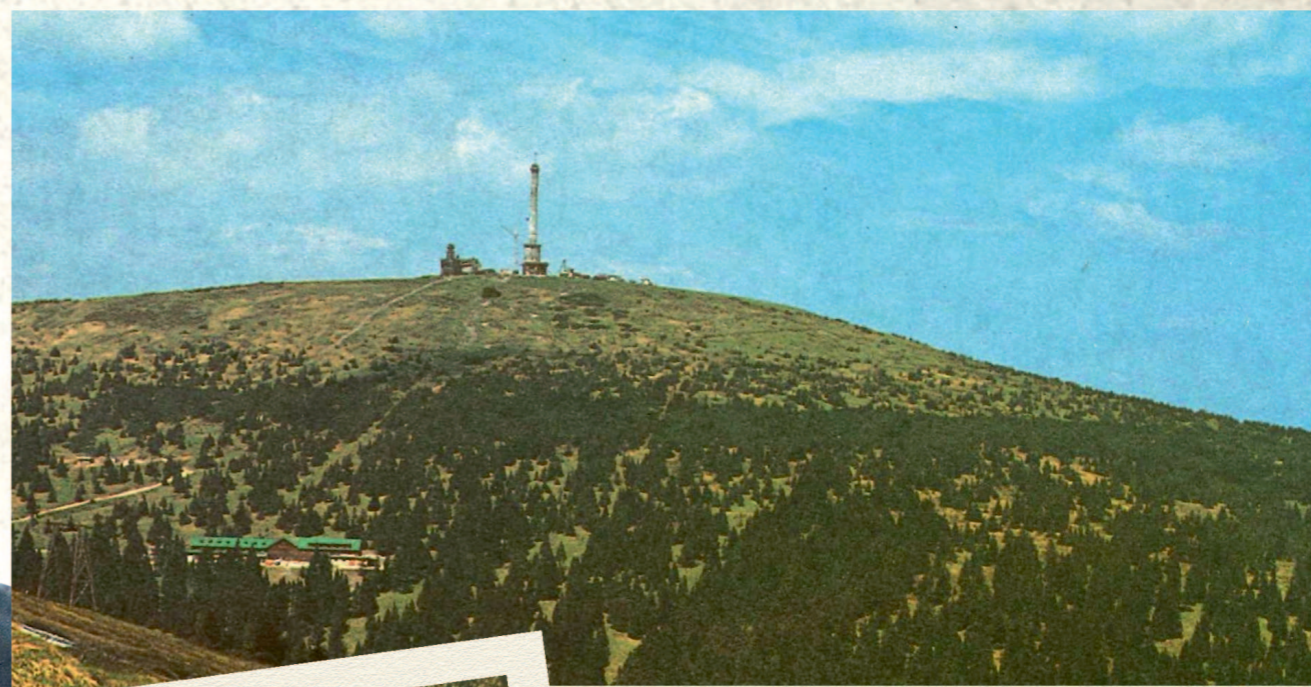
Petr Matuška, 5.3.2024

Gräfenberg, Oestri.-Schl. Böhmisdres Denkmäl

LÁZNĚ, HORY A MĚSTO PŮLSTOLETÍ ZPÁTKY

V 70. letech 20. století byste při návštěvě našich lázní a jesenických hor viděli na většině míst totéž, co vidíte dnes. A přece bylo mnohé jinak, s jinými kulisami, s jinou atmosférou. Přinášíme několik pohledů do časů, které se obrazem nepřipomínají až tak často jako doba konce 19. a začátku 20. století. Původní rozhledna na Králickém Sněžníku (existovala do roku 1973), rozestavěný vysílač na Pradědu, sanatorium Priessnitz v šedém břizolitovém plášti, turistické zastavení pod Petrovými kameny, dnes kvůli ochraně přírody nepřístupnými.

Fotografie hlavní lázeňské jídelny z doby, kdy švédské stoly a výběrová strava v našich zeměpisných šířkách ještě vůbec neexistovaly.

Autoři fotografií:
reprofoto Rudolf Smahel,
reprofoto Josef Solnický, Alois Kubík

RYTMUS DNE A PŘIROZENÉ SVĚTLO JAKO SOUČÁST LÉČBY

Typickými pacienty Vincenze Priessnitze byli v 19. století lidé, kteří velkou část dne i celého života trávili v tmavých vídeňských kancelářích. Na Gräfenberku se podrobili vodoléčbné kúře, jejíž součástí byl jaksi mimochodem i návrat k přirozenému dennímu rytmu a slunečnímu světlu. Moderní pohled a poznatky o tomto vlivu na zdraví byly představeny na loňské říjnové konferenci o odkazu Vincenze Priessnitze.

Cirkadiální rytmus, který je známý také jako "biologické hodiny", ovlivňuje každý aspekt lidského zdraví. Tento rytmus je přirozeným cyklem, který řídí náš spánek, hladinu energie, metabolismus a další funkce našeho těla. Jedním z hlavních faktorů, které jej ovlivňují, je množství světla, které naše tělo dostává z okolního prostředí. Přirozené světlo ze slunce je nejlepším zdrojem světla pro lidský organismus, protože obsahuje široké spektrum barevných vln.

Problémem moderního člověka je, že trávíme většinu času uvnitř, v interiérech budov a jsme vystaveni umělému osvětlení, které může narušit náš cirkadiální rytmus. Studie ukazují, že nedostatek přirozeného světla nebo nadměrná expozice umělému světlu může vést k poruchám spánku, k výkyvům nálad, ke

zvýšenému stresu, obezitě a dalším zdravotním potížím.

Proto je důležité dbát na pravidelný denní rytmus, který zahrnuje dostatečné množství expozice přirozenému světlu během dne a omezuje vystavení umělému světlu ve večerních hodinách. Doporučuje se vytvářet si stabilní rutinu spánku, která pomáhá synchronizovat náš cirkadiální rytmus a podporuje zdravý odpočinek.

Intenzita světla se obvykle udává v luxech na danou plochu a závisí na výkonu světelného zdroje. Například běžné osvětlení v kanceláři dosahuje intenzity kolem 500 luxů. Denní světlo, jehož zdrojem je slunce, má mnohem vyšší intenzitu. Ta se mění v závislosti na počasí, denní době, geografické poloze a dalších faktorech. Na obloze může být od 10

000 do 100 000 luxů při plném slunci a alespoň 500 luxů za velmi oblačného dne. To je důvodem, proč je denní světlo považováno za přirozenější a zdravější zdroj osvětlení než žárovky, zářivky atd. Navíc denní světlo obsahuje i ultrafialové záření, které má pozitivní vliv na náš organismus a psychiku.

Je proto velmi důležité dbát na pravidelný denní rytmus, správnou expozici přirozenému světlu, abychom si udrželi zdravý a vyvážený životní styl. Věděl, či tušil to díky své intuici a zdravému selskému rozumu už sám Vincenz Priessnitz!

JG

Zdroj:

Doc. MUDr. Martin Anders
specialista v oboru psychiatrie,
lékař Psychiatrické kliniky I. LF UK a VFN Praha

UROGYNEKOLOGICKÁ FYZIOTERAPIE

Jak již název napovídá, jedná se o odvětví rehabilitace, které se zabývá ovlivněním urologických a gynekologických obtíží. S postupnou změnou životního stylu západní společnosti, přechodu k sedavému způsobu života a snížení fyzické kondice může v oblasti urologie a gynekologie docházet ke vzniku stavů, které mají zásadní vliv na kvalitu života. Některé z těchto stavů je možné velmi dobře ovlivnit fyzioterapií.

V centru zájmu urogynekologické fyzioterapeuta stojí oblast pánve a svalového dna pánevního. Svalové dno pánevní si můžeme představit jako komplex příčně pruhovaných vláknitých svalů, které jsou uloženy jak na povrchu pánve, tak i v jejím nitru. Tyto svaly mají přímou vazbu na vazivo v oblasti pánve a také na další kosterní svaly, které se na pánev upínají. Funkcí svalového dna pánevního je podpora orgánů dutiny břišní a malé pánve, je součástí hlubokého stabilizačního systému páteře, hraje zcela zásadní roli při udržení moči a stolice a má významný vliv na kvalitu sexuálního života. Svalové pánevní dno tak významně reaguje na naše psychické rozpoložení, kdy například stres zvyšuje napětí v oblasti těchto svalů. Fyzioterapeut při vyšetření cíleně hledá známky, které svědčí pro poruchu funkce svalového dna pánevního a zároveň zjišťuje, jak porucha v této oblasti ovlivňuje celý pohybový systém vyšetřovaného jedince. Mnoho informací o stavu svalového pánevního dna nám také přináší podrobně odebraná anamnéza zaměřená na obtíže v oblasti močového ústrojí, reprodukčního systému a také trávicího systému.

Porucha funkce svalového pánevního dna může mít za následek bolesti břicha, pánve, spodní části zad, dále může způsobovat inkontinenci moči, sestup orgánů malé pánve, u žen bolestivou menstruaci a v některých případech může být příčinou bolestivého pohlavního styku, může také vést k neschopnosti otěhotnět. U mužů může způsobovat bolestivou erekci a ejakulaci a zhoršení spermiogramu. Dysfunkce svalů pánevního dna může být zapříčiněna sedavým způsobem života, vadným držetím těla, onemocněním některého orgánu uloženého v malé pánvi a dutině břišní, pádem na zadek (i v dětství), operačním zákrokem v pánvi (např. operace prostaty či její ozařování) apod.

Nezastupitelnou roli hraje urogynekologická fyzioterapie i v porodnictví. Ošetření svalového dna pánevního na konci těhotenství (od ukončeného 37. týdne těhotenství) může vést k hladšímu průběhu porodu. Po porodu může fyzioterapie pomoci návratu celého těla do optimálního stavu. Nemělo by se zapomínat ani na zjizvy po porodním poranění či císařském řezu, které mohou způsobovat obtíže i roky po porodu, pokud nejsou správně ošetřeny.

V současné době také dochází k rozvoji péče o ženy trpící endometriózou, což je gynekologické onemocnění, které se pojí s velkou bolestivostí a výrazně zhoršuje kvalitu života ženy. Fyzioterapie sice neléčí příčinu této nemoci, ale může velkým dílem přispět ke zmírnění obtíží, které endometrióza způsobuje.

Je nesporně více diagnóz, které můžeme urogynekologickou fyzioterapií ovlivnit u žen než u mužů. To ale neznamená, že z této fyzioterapie nemohou profitovat i muži, na které bychom neměli zapomenout.

Urogynekologická fyzioterapie sice není všespásná, ale může výrazně zlepšit kvalitu života u výše popsaných stavů. Ač některé stavy nakonec mohou vyžadovat chirurgické řešení, bylo by chybou přistoupit k operaci ještě předtím, než proběhne kvalitní fyzioterapie. Podmínkou kvalitní fyzioterapie je ale spolupracující pacient, který přebírá zodpovědnost za své zdraví a pod odborným vedením fyzioterapeuta pravidelně cvičí.

Mgr. Ivana Kautzová

Terapii si můžete objednat
v našich lázních

Časování procedur
+420 584 491 521

Po předložení FT poukazu
od Vašeho ošetřujícího lékaře
je péče hrazena
ze zdravotního pojištění.

VYSOKOINDUKČNÍ MAGNET - NOVINKA V LÁZNÍCH

Pozitivně ovlivňuje problémy v oblasti pohybového aparátu, např. svalů, vazivových struktur, kostí a kloubů. Dále má léčebné účinky na neurologické a uro-gynekologické problémy.

Svími krátkými elektromagnetickými impulzy stimuluje lidskou tkáň. Mezi jeho hlavní účinky patří zejména výrazný analgetický efekt, podpora hojení zlomenin, svalová relaxace, svalová stimulace, redukce spasticity a zlepšuje krevní oběh v dané oblasti. Pozitivně ovlivňuje

problémy a akutní či chronické bolesti v oblasti svalů, vazivových struktur, kostí, kloubů. Má široké využití s velmi dobrým efektem. Přístroj bude rozšířen o urogynekologické křeslo pro řešení inkontinence, bolesti v oblasti pánevního dna a sexuálních funkcí. Díky

silným elektromagnetickým impulzům, kdy dochází ke krátkodobým kontrakcím svalů pánevního dna, přispívá k jejich přirozenému fungování.

Proceuru lze absolvovat pouze na doporučení lékaře. Více na www.priessnitz.cz

AKADEMIE ZDRAVÍ

Volnočasový program v letošním roce zahrnuje také přednášky, jejichž cílem je poskytnout našim klientům informace a vzdělávání tak, aby se o své zdraví a pohodu mohli přičinit také sami. Hlavními přednášejícími jsou lázeňští lékaři, doplňují je pozvaní hosté externisté.

Ve čtvrtek 15. srpna od 16 hodin můžete zavítat do Bylinkové zahrady na bylinkářské povídání s paní Veronikou Alexovou.

Ve čtvrtek 12. září od 19 hodin zveme do Zrcadlového sálu na přednášku PhDr. Sergeje Arsejeva o přírodních mořských léčivých zdrojích – stejná přednáška na stejném místě se bude opakovat ve čtvrtek 24. října a 14. listopadu také od 19 hodin.

Ve čtvrtek 19. září od 16 hodin bude přednášet MUDr. Jan Kubánek na téma „Deprese a její léčba“.

Vedoucí lékař lázni MUDr. Jaroslav Novotný vystoupí s přednáškou „Odkaz Vincenze Priessnitze pro současnost“ ve čtvrtek 17. října od 16 hodin.

Praktické cvičení podle Ludmily Mojžíšové na základě svých pozitivních zkušeností předvede a zaučí paní Dana Studničková. Praktickou přednášku s názvem „Aby záda nebolela“ máte možnost navštívit dvakrát – v pátek 4. října od 19 hodin a v pátek 10. října od 16 hodin.

Program „Akademie zdraví“ sledujte na samostatných plakátech a na www.priessnitz.cz.

ZVEME NA 17. ROČNÍK KONFERENCE S ODKAZEM VINCENZE PRIESSNITZE

Tradiční říjnová konference o významu lázeňské péče se letos v našich lázních uskuteční od 4. do 6. října 2024.

Svou práci a podněty pro život představí odborníci z oborů medicíny, balneologie a zdravého životního stylu.

V pátek 4. října se program přednášek zaměří na historii vodoléčby v celé Evropě, podíváme se v tomto směru také ke vzdálenějším lázeňským kolegům do Luhačovic a na vodoléčbu v Janských Lázních. Sobota 5. října bude hlavním konferenčním dnem a nabídne celou škálu přednášek předních českých odborníků i zahraničních hostů. Pozornost bude věnována vědeckému pohledu na vliv pobytu v přírodě na lidské zdraví, na účinek chladových terapií a řadě dalších témat.

Neděle pak přinese doplňkový praktický program včetně instruktáže, například možnost vyzkoušet si koloběžky na lázeňské promenádě či procházky po pramenech s průvodcem.

Součástí konference budou také kulturní, a společenské akce, včetně hudebního programu.

Konferenci připravují Priessnitzovy léčebné lázně s podporou Olomouckého kraje, tradičně pod záštitou Společnosti Vincenze Priessnitze. Jejím cílem je uskutečnění již tradičního setkání jak odborné, tak laické veřejnosti k problematice významu lázeňství v rámci komplexní zdravotní péče a významu vody a přírodních léčivých zdrojů pro posílení imunity každého člověka. Vzdělávací akce je pořádána dle Stavovského předpisu ČLK a zařazena do systému celoživotního vzdělávání odborných společností ČAS a UNIFY ČR.

JG

„DUPEJ, DUPEJ“ ANEB LÁZEŇSKÉ KOLOBĚŽKOVÁNÍ PRIESSNITZ OPEN 2024

Dovolte mi, abych vás jako každým rokem pozvala na náš již tradiční *Priessnitz open*, který se bude konat 27. 7. 2024. Tyto menší závody navazují na *Evropský pohár v koloběhu*, který se u nás v lázních konal v roce 2016.

Na rozdíl od roku 2016 je to veřejný závod, který bude probíhat na lázeňské Ripperově promenádě. Své zkušenosti na koloběžce zde může prodat opravdu každý bez rozdílu věku. Kategorie jsou nachystány od těch nejmenších dětí až po dospěláky, kteří díky tomu mohou zavzpomínat na své mládí. Nebála bych se pozvat i aktivní starší ročníky, protože naše zkušenosti z let minulých se sportovně založenými seniory jsou úžasné. Děti do 4 let věku závodí na odrážedlech nebo na svých vlastních malých koloběžkách.

Pro první tři v kategorii je nachystán diplom, medaile a drobný dárek. Na nejmladší kategorii benjamínků čeká sladká odměna hned v cíli.

Pokud nemáte svoji koloběžku, nemusíte se bát, my vám vše potřebné zapůjčíme.

Budeme se na vás těšit v sobotu 27. července. A jak se říká koloběžkářskou hantýrkou: „ať vám to dupe“.

Kateřina Galušková

POHÁDKY PSANÉ VODOU

Ve čtvrtek 30. května v Klášterci nad Ohří a 7. června v Zrcadlovém sále Priessnitzových lázní v Jeseníku byla pokřtěna krásně barevná knížka s názvem *Pohádky psané vodou*.

Přítomni byli její autoři a ilustrátoři v opravdu hojném množství.

Kdo netušil, jak kniha vznikala, mohl být překvapen věkem i počtem tvůrců, napsaly a nakreslily ji totiž děti! I proto zní podtitul knihy Děti dětem.

„Většinou otvíráme a čteme knihy pohádek, které píšou dospělí dětem. Náš záměr byl udělat to jinak a dát šanci malým spisovatelům,“ říká Eva Culková ze Spolku Mamavis, v jejíž hlavě se nápad na vznik knihy zrodil. „Tuto knihu pohádek a básní tak napsali žáci základních škol z Klášterce nad Ohří a Jeseníku. Obrázky vznikly také rukama mladých výtvarníků pod vedením učitelek výtvarného oboru Ireny Hofhans, Ivy Svobodové a Lenky Grygové ze základních uměleckých škol obou měst.“

Knihy byla pokřtěna vodou z kláštereckého pramene Evženie a vodami ze Sophiina a Slovanského pramene na Grafenberku. Shodou okolností se u obou jesenických zřídél jednalo o prameníky, jejichž sochařskou výzdobu provedla paní učitelka Iva Svobodová, která vedla i práci malých kreslířů a ilustrátorů.

Všechny příběhy v netypické knížce spojuje myšlenka vody, která léčí, má kouzelnou moc a sílu uzdravovat. Publikace navazuje na

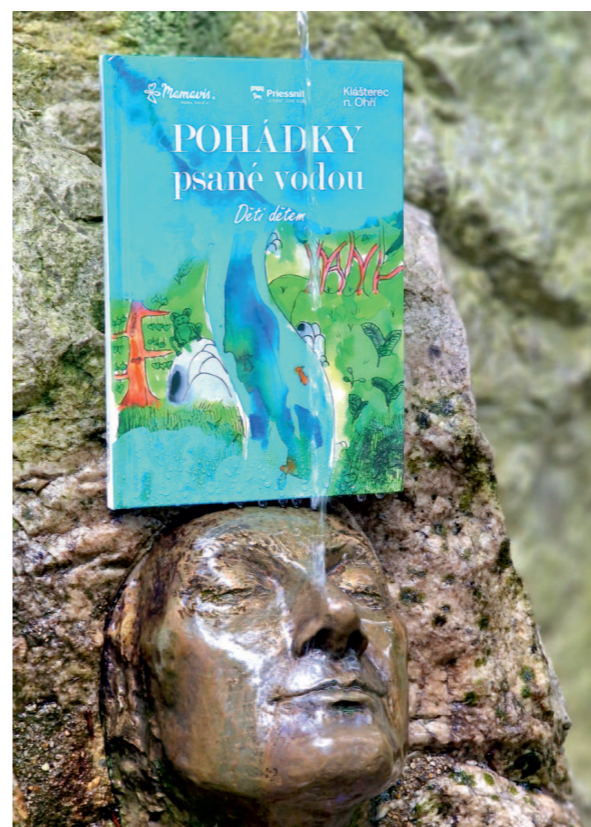
dřívější úspěšnou spolupráci s vodoléčebnými Priessnitzovými lázněmi v Jeseníku, kdy přišla na svět první útlá knížka pohádek inspirovaná příběhem zajímavé životní cesty přírodního léčitele Vincenze Priessnitze.

„Pohádky psané vodou“ jsou projektem týmu kláštereckého Spolku Mamavis. Jejich nápad našel podporu na městském úřadě v Klášterci nad Ohří a v Priessnitzových léčebných lázních v Jeseníku, graficky knihu zpracovala Radka Vítáková z marketingu Priessnitzových lázní.

Ke knize spontánně přibýly Omalovánky malované vodou a limitovaná edice hříčků a zábalů inspirovaných vodou.

A tak nám nyní nezbyvá než se začíst a nechat unést do příběhů, které nám napsaly samy děti. Knihu a výrobky je možné zakoupit na recepci sanatoria Priessnitz, lázeňském IC nebo na e-shopu lázní.

JG

BĚŽTE DO HÁJE!

NEURYCHLUJTE DĚTI

Nejkrásnějšími a nejpůsobivějšími stromy v Háji vily Ozdravy je rozptýlená skupina vysokých, letitých jedlí, které do velké míry vytvářejí právě onu lesně-pohádkovou atmosféru tohoto prostoru. A je to právě jedle bělokora (abies alba), od které se celá řada rodičů, pedagogů a vychovatelů má v dnešní době co učit.

Je poměrně snadné si, zvláště při pohledu zdálky, splést jedli se smrkem. Laici tyto dva stromy pro jejich podobnost zaměňují velmi často. Přesto jsou jedle a smrk, pokud jde o jejich vlastnosti (a jejich v zemi skrytou část), v mnoha směrech pravými opaky.

Mladé smrčky mají rády světlo, na kterém rychle rostou a prospívají. Kořeny smrků jsou mělké a ploché, bez hlavního kořene, což lze v lesích nad lázněmi dobře pozorovat na mnoha vývrtech. Naopak jedle má hlavní kořen sahající hluboko do země, díky kterému je stabilnější a odolnější vůči suchým obdobím. A mladé jedličky se mají k světu úplně jinak než jejich bratřáci smrčci. Jsou totiž stínomilné a lépe se jim daří v lesním stínu.

Rostou pomaleji a teprve po mnoha letech, když jsou jejich kořeny dostatečně pevné a hluboké, vyrazí do výšky.

A právě tak je to u dětí, říká ve své knize o moudrosti stromů francouzský lesník a zpěvák Vincent Karche, autor knihy 12 moudrostí stromů. Některé se více podobají smrčkům, mají rády světlo – pozornost ostatních, ta jim prospívá, rostou a vyvíjejí se rychle. Jiné děti jsou však více jako jedličky, více jim svědčí stín – ústraní, dělají pomalejší viditelné pokroky. Potřebují jiný přístup, protože někde vskrytu zapouštějí hluboké kořeny. A až vyrostou a dospějí, nebo klidně i ještě později, ve druhé půlce života, bude všechno jinak!

Mnozí rodiče a vychovatelé moderní doby, orientováni na viditelné výsledky a „efektivitu“ volí přístupy, které by se daly přirovnat k „tahání za větvíčky, aby stromek rychleji rostl“. Je však potřeba klid a vhlad a trpělivost, protože nesprávný postoj může v leccems i uškodit.

Zajděte si o těchto záležitostech popřemýšlet a porozprávět do Háje vily Ozdravy, nebo k Pražskému prameni, pod vznešené koruny staletých jedlí (a také smrků). Jsou to v této oblasti ti nejlepší odborníci!

JG

(pokračování příště)

KULTURA A AKCE Z CELÉHO OKRESU JESENÍK

U nás v lázních je docela velké kulturní a volnočasové vyžití, ale pokud by vás zajímalo i něco z okolí, tak jsou právě pro vás ideální webové stránky www.jesinfo.cz. Kulturní akce, sportovní akce, gastronomické akce a jiné události z celého Jeseníka na jednom místě.

Tento portál nabízí přehled kulturních, gastronomických, či sportovních událostí z celé jesenické i zlatohorské oblasti, které máte možnost navštívit. Můžete zde najít i přehled akcí v lázních. Pokud byste sami chtěli pořádat nějakou společenskou událost, i k tomu slouží tento portál. **Sami si můžete svou akci zadat a zpropagovat.**

TIP NA VÝLET

Pradědova galerie, Sovinec, arboretum

Dnešní tip na výlet nás zavede do sousedního Moravskoslezského kraje. Ideálním dopravním prostředkem je v tomto případě auto. Vydáme se do vzdálenosti asi 60 kilometrů od lázní, do lokality, kde v okruhu pěti kilometrů máme možnost navštívit hned tři velice zajímavá místa.

Prvním z nich je **Pradědova galerie u Halouzků**, která leží v obci Jiřikov u Rýmařova. Areál se nachází na ploše 8 hektarů a je součástí dančí farmy.

Mezi hlavní dominanty galerie patří socha „vládce Jeseníků“ děda Praděda, která je 10,4 metrů vysoká a váží 15 tun. Další významnou částí galerie je betlém, který obsahuje přes 250 ručně vyřezávaných figur v životní velikosti a který se neustále rozrůstá. Má titul „Největší betlém na světě“. Za třetí unikát v Pradědově galerii považuje její autor Jiří Halouzka obří dřevěný obraz Pradědovy říše, který původně stál v kamenné rozhledně na vrcholku Pradědu. Ta byla bohužel i s obrazem zničena. Jedná se tedy o pečlivě vyřezávanou kopii původního obrazu podle dobové a vzácné pohlednice.

Všechny tři zmíněné dominanty jsou zapsány v české Guinnessově knize rekordů. Po domluvě je možná prohlídka galerie i s výkladem k jednotlivým sochám, včetně předvedení řezbářské práce.

Další zajímavostí, kterou je nutno zdůraznit, je práce pana Halouzky na sochách slonů a koní, na jejichž vyřezávání se podařilo zajistit obří lípy z areálu Velké pardubické. Jen pár kroků od galerie se nachází kostel sv. Michaela Archanděla, jehož existence je povrchně zmíněna od roku 1346. Kostel je rovněž součástí galerie a jsou zde vystaveny desítky dalších soch, ale hlavně unikátní velké dílo v podobě létajících andělů přímo nad oltářem, a také velký šestiramenný lustr, který je osazen několika svícní.

Přímo u galerie je prostorné parkoviště zdarma. Počasí se bát nemusíte, téměř celá část expozice je zastřešená. Více informací naleznete na www.pradedovagalerie.cz

Druhým místem k navštívení je **Hrad Sovinec**, který se nachází asi 3,5 km od Pradědovy galerie ve stejnojmenné obci. Tento hrad nabízí kromě prohlídkových okruhů také kulturní akce, které pravidelně pořádá.

Co Vás zde čeká?: Můžete si hrad projít s aplikací, nebo s průvodcem. Můžete si také zakoupit prohlídku pro „práčaťá“, která je vhodná pro děti od 4 do 10 let. Můžete navštívit vnější opevnění. K dispozici je také celodenní vstupenka, díky které se můžete volně pohybovat po hradě i před hradem a shlédnout libovolná vystoupení. Pro návštěvu občerstvení Klippelova Bašta na 1. nádvoří a návštěvu 1. nádvoří není potřeba mít zakoupené vstupné. Více informací na www.hrad-sovinec.cz

A poslední možnost zastavení vás čeká v asi 3 km vzdálené obci Paseka. **Arboretum Makův Pikčů**, vzniklo na místě rekultivované skládky v bývalém lomu. Ve svých sbírkách má na 4 tisíce druhů trvalek a skalniček, ale také dřevin, kaktusů a travin, které se zabydly na místních terasách, připomínajících známou jihoamerickou památku. K vidění je tady ale také jezírko s okrasnými rybami. Z teras arboreta se otevírají nádherné výhledy na Hornomoravský úval a na děti tady čeká také botanický kroužek pod vedením samotného pana majitele. Více info na www.arboretumpaseka.cz

KG

PŘEDSTAVUJEME NAŠE ZAMĚSTNANCE

Martin Křápek

Je nepochybné, že pro celou řadu lázeňských hostů je nejdůležitější stránkou jejich pobytu zajištění chutné stravy a občerstvení. Osobou zcela klíčovou a důležitější než leckterý doktor je proto vedoucí gastroprovozů Martin Křápek, který pracuje v lázních od roku 2012, s pětiletou přestávkou mezi lety 2014-2019.

Co je náplní Vaší práce?

Náplní mé práce je starost a zajištění provozu Kavárny Sofie, Denního baru, Lázeňského obchůdku a Wiener kaffehaus. Zároveň se starám o přípravu, chod a vyúčtování akcí v rámci stravování.

Máte z kontaktu s lázeňskými hosty v paměti nějakou výraznou osobnost nebo historku?

V mé profesi mám možnost se potkat s různými lidmi, ať už to jsou známé osobnosti, tak i klienti zdravotních pojišťoven, kteří k nám jezdí již několik let.

Před pár lety jsem řešil stížnost na počasí, tuto stížnost jsme vyřešili velice hezky a to tím, že jsme volali Rosničce :)

Dále jsem byl i v kontaktu s jedním klientem, který k nám dlouhodobě dojížděl, řešili jsme vždy jeho narozeniny. Byl/je to král svobodné republiky Jesenícké. Byl jsem jím pozván i na ryby do jižních Čech.

Dá se říct, co máte na své práci nejraději?

Práci jako takovou, rád pracuji ve „stresu“ a mírném zmatku. Ovšem co je k nezaplacení je prostředí, ve kterém můžu pracovat a užívám si jej.

Jak relaxujete?

Když není moc času, a je potřeba se dát trochu do „kupy“, vyhlédnu z okna své kanceláře a koukám na neokoukatelné vrcholky hor, které nás zde oklopují. Když je času více, tak se jdu na ty kopce projít.

Jak byste se charakterizoval?

Možná jsem tak trochu blázen :) Jinak jsem pracovitý, hodný, milý a člověk, co má srdce. Chci všem pomáhat v rámci, někdy i nad rámec svých možností.

Co Vám v poslední době udělalo radost?

V osobním životě to byl výlet se svými dětmi. Práce mi radost dělá každý den.

Co Vás naopak může naštvat, v práci a mimo práci?

Nesnáším falešné lidi, to mě dokáže naštvat hodně. V práci mě dokáže naštvat, když někteří lidé nedělají svou práci a starají se o práci ostatních.

Bez čeho byste se v životě neobešel?

Asi bez kafe :) Samozřejmě bez přítelkyně, která mi pomáhá a podporuje, a dětí, které mě naplňují energií, někdy ji teda ze mě i vyčerpají :)

Máte své životní krédo nebo citát?

„LEPŠÍ JE BÝT PŘIPRAVEN, NEŽ-LI PŘEKVAPEN.“

MĚSTO BUDUJE NOVÝ CHODNÍK DO LÁZNÍ

Ve druhé polovině dubna začala výstavba nového chodníku v lokalitě ulice Priessnitzova, který propojí areál lázní s městem Jeseník. Tento projekt představuje významný krok k zajištění bezpečnosti chodců, který ocení nejen místní obyvatelé, ale i návštěvníci lázní. Chodník by měl být dokončen už letos na podzim.

Trasa nového chodníku začíná od křižovatky s ulicí Alšova a vede až po Francouzský pramen. Jeho celková délka bude zhruba 1300 metrů. Součástí projektu je úprava stávajících povrchů, výstavba opěrných zdí a dešťové kanalizace s retenčními nádržemi. Projekt zahrnuje také doplnění veřejného osvětlení nebo rekonstrukci autobusových zastávek.

Jeho cílem je zajistit bezbariérové užívání v maximální možné míře, jak to horské území umožňuje.

K dopravní situaci

Výstavba chodníku probíhá podél silnice III/45318 vpravo ve směru jízdy Jeseník – Lázně. Průjezd je umožněn po volné části vozovky, přičemž provoz je upraven přechodným dopravním značením. Podle informací KIDSOKu dochází k dočasnému přemístění dvou autobusových zastávek: Jeseník,

Lázně, Kalvodova a Jeseník, Lázně, bytovky. Zastávky budou přesunuty k náhradnímu označnicku, avšak vždy v dohledové vzdálenosti cestujícím. Na projekt „Výbudování chodníku do lázní, Jeseník“ získalo město Jeseník finanční podporu z Integrovaného regionálního operačního programu.

Markéta Kaniová, Město Jeseník

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

PRAMEN POSTAVENÝ NA POČEST CÍSAŘOVNY PROCHÁZÍ OBNOVOU

Věděli jste, že město Jeseník má přímo ve svém majetku 37 drobných památek? Každá z nich má nesmírný význam – připomíná naši historii a představuje symbol naší identity a tradic. Proto se snažíme udržovat je v co nejlepším stavu nejen pro nás, ale i pro budoucí generace, a každoročně investujeme čas i prostředky do jejich obnovy. Letos město opravuje oblíbený Alžbětín pramen na ulici Josefa Hory.

Alžbětín pramen (Elisabeth Quelle) byl postaven v roce 1863 frývaldovskými občany na počest oblíbené císařovny Sisi. Ačkoli zde císařovna s císařem Františkem Josefem I. při jeho pobytu nepobývala, v roce 1860 založila ve Frývaldově první nemocnici.

Mohyla pramene byla postavena z místního kamene a osazena deskou z bílého supíkovičského mramoru s nápisem „Alžbětín pramen“ a letopočtem 1863. Okolo výtokové trubky byly osazeny mramorové ozdobné prvky. Voda výtékala železnou trubkou, přepadala do odtokové mísy ze žuly a odtékala původní litinovou trubkou.

Od května se mohyla opravuje, výtoková trubka bude nahrazena novou, očistěny budou všechny mramorové prvky a vyměněna deska s nápisem. V původní odtokové míse zůstala železná oka, do kterých byla v minulosti osazena kovaná otočná mříž. V roce 2024 pramen získá novou kovanou mříž, která bude mít i dekorativní účel. Bude také nahrazena původní dlažba nebo upravena zeleň za mohylou. Oblíbený pramen tak bude i nadále připomínkou naší historie a zdrojem chutné vody.

Markéta Kaniová, Město Jeseník

FESTIVAL JESNĚNÍ JE ZASE TU!

Užijte si konec léta v Jeseníku na festivalu Jesnění! Od 5. do 8. září 2024 se Jeseník promění v pulzující centrum kultury. Čeká vás bohatý program plný koncertů, výstav, literatury, divadelních představení, workshopů, komentovaných prohlídek a mnoho dalšího. Festival se zaměřuje na propojení tuzemské a zahraniční umělecké scény s lokální tvorbou. Návštěvníci se tak mohou těšit na vystoupení renomovaných umělců i objevovat talenty z regionu. Program se odehraje v různých koutech Jeseníku, od náměstí a parků až po netradiční prostory.

Sobotní pouliční slavnost v areálu bývalé textilní továrny slibuje zábavu pro celou rodinu. Součástí bude občerstvení od místních prodejců a design zóna, kde si pořídíte originální módní kousek od mladých návrhářů. V kulisách bývalé textilky se uskuteční i hlavní koncertní večer. Pro milovníky historie jsou připraveny komentované procházky městem nebo živý podcast *Prepíšte dějiny*.

Zvlášť zveme hosty Priessnitzových lázní! V neděli 8. září se program festivalu přesune do lázní.

V 10h začne prohlídka výtvarných objektů v areálu lázní se sochařem a publicistou Pavlem Karousem. Po ní bude následovat koncert Adely Mede, slovensko-maďarské umělkyně a skladatelky, která ve své hudbě zkoumá téma intimity a duchovního růstu.

Více informací a kompletní program naleznete na www.jesnenni.cz a na sociálních sítích.

Navěhajte a přijďte si užít Jesnění!

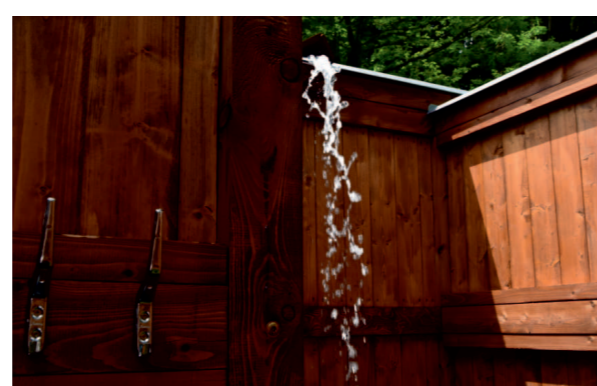
Martina Seidlerová

OPRAVA SPRCHY

Sprcha a převlékárna v balneoparku se dočkaly renovace.

Oprava spočívala v demontáži původních sešlých částí a montáži nových dřevěných konstrukcí, klempířských prvků a nátěrů. Stavby byly osazeny v původním místě, na původní osazovací prvky a byly provedeny podle původní projektové dokumentace. V rámci obnovy balneoparku bude navazovat řada dalších oprav, jak na zařízení a vybavení, tak na vodních prvcích.

Osobní lékař členů císařské rodiny Dr. Med. Smidt se Priessnitz, jenž byl povolán do Vídně stran vodoléčby, ptal, co všechno léčí, a že by se rád od něho poučil. Na pochyby Priessnitz reagoval: „Jen mi to věřte, poněvadž od učených lékařů...“

POMŮCKA: AJKA, ANKH, DIN, RAVEL	FRANCOUZSKÝ HUDEBNÍ SKLADATEL	SOUHVĚZDÍ	ZKRATKA SLOVA ZKRATKA	KULEČNÍKOVÉ POTŘEBY	NATEKLÁ	NEČISTOTA V KAPALINĚ	ZÁPADOČESKÉ MĚSTO	SPOJKA	TERÉNNÍ ZÁVOD HOVOR.	CELNÍ KÓD ANGOLY	DOPŘEDU	JMÉNO HERECKÝ KAČÍRKOVÉ	TÝKAJÍCÍ SE SOV	ZNAČKA VYSAVAČŮ	INICIÁLY FOTBALISTY ROSICKÉHO	BEZSPÁROVÁ DLAŽBA	STAROČESKÉ VZTAŽNÉ ZAJMENO	PODĚKOVÁNÍ	
ROZPUŠTĚNÁ LÁTKA VE VODĚ						MAĎARSKÉ MĚSTO					BÝT UPEVNĚN NA ZDI				TADEÁŠ DOMÁCKÝ				
OBLOUK MEZI SLOUPY						NEDOSTATEK SVĚTLA ZAVÝSKNUTÍ					PERFORACE								
PROUTKAŘSKÁ VIDLICE							ANGLICKÝ NESOUHLAS PRAVOSLAVNÝ OBRAZ			KUSY STROMŮ	SNÍŽENÝ TON E				ALKOHOL RÝŽOVÝ NÁPOJ				
EKONOMICKÉ ODDĚLENÍ ZKR.			INIC. ZPĚV. LANGEROVÉ AMERICKÁ UNIVERZITA			1. DÍL TAJENKY REVOL. ??? GUEVARA								SPZ PŘÍBRAMI CIZÍ ŽENSKÉ JMÉNO			KORUNA NĚMECKY	ZAHRADNÍ BESIDKA	
TEXTILNÍ PLODINY				POVZDECH HÁDKA		INIC. HERCE EFFY JALOVCOVÝ ALK. NÁPOJ			SODOVKA				ŠTĚP DŘEVA SLOSOVÁNÍ						
	SOUČET	AKADEMIE VĚD ZKR. USKUTEČNITI SNÁTEK			OSOBNOST POČÁTKY DNU											UŠNÍ, NOSNÍ, KRČNÍ ZKR. PÁLIVÉ BONBONY			
SLUNEČNÍ PLETENEC						NĚMECKÁ PŘEDLOŽ. V VČELÍ PRODUKT											OBRNĚNÝ TRANSPORTER ZKR. STOŽÁR		
OD NEPAMĚTI																			
URANOVÉ DOLY ZKR.			SOUHLAS DŘEVĚNÝ HUDEBNÍ NÁSTROJ				PODNOS VĚTROVKA												
CITO-SLOVCE ŠTEKÁNÍ					JMÉNO FENKY JÍT DĚTSKY			OSOBNÍ ZAJMENO	CHEM. ZN. SODIKU		VIDOUCÍ NA VLASTNÍ OČI	ÚTES KRMIT						OSLOVENÍ VDANÉ ŽENY	CHVOSTY
KAPALNÝ KOV					ČÁST MŠE BICYKL					VSTÁTI Z MRTVÝCH MALÍŘSKÁ POMŮCKA					JAPONSKÝ ZÁPASNICKÝ SPORT PATRO				
ŽÁDNÝM ZPŮSOBEM						2. DÍL TAJENKY OZN. CITL. FILMU								FRANCOUZ. PŘEDLOŽKA POLOŽIT ANGLICKY		POVEL PRO PSA JIŘINA DOMÁCKÝ			
	INICIÁLY ZPĚVÁKA PENKA	A PODOBNĚ ZKR. INIC. REŽIS. LIPSKÉHO				CHEM. ZN. RADIA ČÍNSKÝ LIT. SOUDICE			VIRUS AIDS IN. PSYCH. FREUDA				LEČKY NÍZKÉ NAPĚTÍ ZKR.				ANO RUSKY INIC. SKLAD. LISZTA		
MRAVNÍ POUČOVÁNÍ								PROCENTO						PODOBIZNA ZPŘEDU					
PLATONICKÝ OBDIVOVATEL								DECHOVÉ NÁSTROJE						ČÁSTI BIBLE					

Osmisměrka skrývá náš knižní tip.

K O Í L D A R B Á Z A V A D Ě Č	AGENTURA - DEKRET
A O D P K O É Z Á V I T N Í K P	GRUZÍNEC - JEČMEN
J H K P Ř R T P Á I Á I E C D E	INVENTÁŘ - KAJAK
A P A P A Á A A K N I P M E K T	KANIBAL - KEMPINK
K L Ř K I L K J O V K Á Č N Y R	KOKPIT - KOUŘMO
Š A G E N T U R A E D L E Í O K	KRAJANKA - NETTO
U B P Í N I T S O N A E J Z O L	MOTORKÁŘ - ODPAL
D I K E P A Š Á K T K K K U T Í	OSTEN - PAŠÁK
Ú N T N P É Š Ě V Á O A Ř R T Č	PĚROUTKA - PĚŠINKA
R A K T U O R E P Ř Z M O G E D	PŘENAŠEČ - ROZKAZ
P K A L T Z V O Č U O S T E N T	VTIPÁLEK - VZTLAK
	ZÁBRADLÍ - ZÁPALNÍK
	ZAVADĚČ - ZÁVITNÍK
	PATENTKA
	PETRKLÍČ
	PATRONÁT
	PRŮDUŠKA
	ŠTUKATÉR

Ukázka z Omalovánek malovaných vodou

Vincenz Priessnitz

Tento příběh se stal před více než 220 lety. Malý Vincenz Priessnitz se rád toulal lesem. Jednoho dne viděl srnku, jak si v potoce namáčí zraněnou nohu. Srnu sledoval několik dní až do úplného vyléčení. Zanedlouho sám utrpěl ošklivý úraz. Vzpomněl si na vyléčenou srnu. Proto poprosil maminku, aby mu dělala studené obklady na pohmožděná žebra. Díky studené vodě se Vincenz dostal z vážného úrazu, i když mu lékaři předpovídali, že bude chromý celý život. Malý Vincenz se uzdravil. Studenými obklady pak léčil zvířata na statku. Později pomáhal a léčil i lidi. O jeho léčebném umění se dozvěděla i šlechta, která jezdila k němu z celé Evropy. Nemocných lidí přibývalo. Založil a vybudoval lázně, kam se do dnešního dne jezdí léčit kloubní, respirační a psychické onemocnění. Jsou to Priessnitzovy lázně Jeseník.

Priessnitzovy obklady používají lidé na celém světě. Nyní v komfortní podobě se suchým zipem. Vincenz Priessnitz dostal přezdívku vodní lékař!

Úkol pro tebe:

Jak říkali lidé Priessnitzovi, když je léčil?

